

Konsek

TRØNDELAG IKS Kontrollutvalgenes sekretariat

Plan for
forvaltningsrevisjon og
eierskapskontroll

2024-2028

Tynset kommune

Vedtatt av kommunestyret
01.10.2024, sak 86/24

Om forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet og av selskaper kommunen har eierinteresser i. Forvaltningsrevisjon er systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak.

Om eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper. Kontrollen kan rette seg mot kommunens eierrepresentant i et selskap, eller gjennomføres som en generell kontroll av kommunens rutiner for eierstyring.

Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Kontrollutvalget har gjennom 2024 arbeidet med plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Planene gjelder til og med 2028.

Risikobildet i kommunen vil vanligvis endre seg over tid. Det kan føre til at det blir nødvendig å oppdatere planene midtveis i planperioden. Endringer i risikobildet kan også føre til endringer i prioriteringen av forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller. For å ta høyde for dette, har kontrollutvalget prioritert flere områder enn det har ressurser til å undersøke.

Planene bygger på en risiko- og vurderingsvurdering av virksomheten i kommunen og selskapene som kommunen har eierinteresser i.

For å finne fram til områder og selskaper med høyest risiko, er planene basert på et bredt utvalg kilder: revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger, innspill fra administrativ og politisk ledelse, innspill fra hovedtillitsvalgte og hovedverneombud. I sum gir dette et godt grunnlag for planene.

Ressurser

Kontrollutvalget har en begrenset årlig ressurs til forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og andre undersøkelser. Det planlegges for 1 forvaltningsrevisjon i året på ca 250 - timer, og en til to eierskapskontroller i perioden. En eierskapskontroll er beregnet til ca 80 timer.

Gjennomføring

Kommunenes valgte revisjonsordning, leverer rapporter etter bestilling fra kontrollutvalget. Kontrollutvalget godkjenner revisors prosjektplan før arbeidet starter. Etter at arbeidet med rapporten er gjennomført, rapporterer revisor til kontrollutvalget. Etter en forvaltningsrevisjon får kommunedirektøren rapporten på høring før den behandles i kontrollutvalget. Etter eierskapskontroller får selskapets ledelse og/eller eierrepresentanten rapporten på høring før behandling i kontrollutvalget. Dersom eierskapskontrollen angår kommunedirektørens ansvarsområde, skal også kommunedirektøren høres før behandling i kontrollutvalget.

Rapportering og oppfølging

Kontrollutvalget legger rapporter fra forvaltningsrevisjon fram for kommunestyret med forslag til vedtak og videre oppfølging. Kontrollutvalget skal sørge for at kommunestyrets vedtak blir fulgt opp, og rapporterer om oppfølgingen til kommunestyret. Rapporteringen skjer vanligvis gjennom kontrollutvalgets årsrapport, men kan i enkelte tilfeller gå som egen sak til kommunestyret.

Prioriterte områder for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Kontrollutvalgets prioriteringer går fram av oversiktene på neste side. Plan for forvaltningsrevisjon inneholder også forslag til tema/vinkling. Forslagene er begrunnet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderingene. De er likevel ikke bindende for kontrollutvalget når det bestiller forvaltningsrevisjon.

Plan for forvaltningsrevisjon - prioriterte områder for forvaltningsrevisjon

Prioritert område/selskap	Forslag til tema/vinkling/innretning
<p>1. Hvordan jobber kommunen med å sikre god internkontroll og etterlevelse av rutiner, regler og lovverk?</p>	<p>Det er en høy risiko knyttet til hvordan jobber kommunen med å sikre god internkontroll og etterlevelse av rutiner, regler og lovverk. Kravet om helhetlig internkontrollsystem i kommuneloven gjelder hele virksomheten, og skal sikre etterlevelse av rutiner, regler og lovverk. Kommunens ledelse og tillitsvalgte uttrykker at det er mangler ved den systematiske oppbyggingen og tilnærmingen. Det fremkommer også at det er ulik forståelse av hvordan internkontrollsystemet brukes for evaluering og læring. Fra tillitsvalgte fremkommer det også er en risiko for at ledere ikke har god nok kunnskap, eventuelt prioriterer, arbeidet med HMS.</p> <p>Mulige innfallsvinkler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har kommunen utarbeidet en hensiktsmessig og god systemoppbygging for internkontrollen? • Hvordan jobber kommunen med å sikre en god internkontroll og etterlevelse av rutiner, regler og lovverk? • Har kommunen innarbeidet rutiner for evaluering og korrigerende av egen praksis? • Jobber kommunen med å utvikle en kultur for avviksrapporing hvor læring av feil bidrar til tjenesteutvikling?
<p>2. Kommunens forebyggende arbeid rettet mot barn og unge - helsestasjonens rolle i arbeidet.</p>	<p>Oppvekstreformen setter krav til et bredt tverrfaglige samarbeid i det forebyggende arbeidet. Det fremkommer en bekymring om ulike forventninger i det tverrfaglige samarbeidet til hvordan og av hvem det forebyggende arbeidet skal utføres. Det er en økning av bekymringsmeldinger til barnevernet, noe som kan føre til at barn og familier med stort hjelpebehov ikke får hjelp i rett tid. Helsestasjon og barnehager har en viktig rolle med aktiv veiledning både for barn/unge og foreldre i det forebyggende arbeidet. Helsestasjonen opplever at det er høyt trykk. Skolene opplever høyere mobbetall enn tidligere. Utfordringsbildet blir vanskeligere, særlig i arbeidet med utenforskap.</p> <p>Mulige innfallsvinkler kan være:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har kommunen et system for forebyggende arbeid blant barn og unge i tråd med krav i regelverket og øvrige mål og anbefalinger? • Har kommunen et hensiktsmessig og forutsigbart samarbeid mellom barnehage, skole, PPT, barnevern og helsestasjon- og skolehelsetjeneste? • Organisering • Forebyggende arbeid • Samarbeidsfora mellom tjenestene

Prioritert område/selskap	Forslag til tema/vinkling/innretning
	<ul style="list-style-type: none"> • Taushetsplikt og opplysningsplikt • I hvilken grad er det foretatt en tydelig definering av roller og ansvar knyttet til det å identifisere en tidlig forebygging? • Har kommunen sikret tilstrekkelig rutiner og personell med kompetanse, for å følge opp foreldre som trenger veiledning?
<p>3. Styring, oppfølging og evaluering av vertskommunesamarbeidet</p>	<p>Tynset kommune har vertskommuneansvar for mange samarbeid. For de samarbeidene som er utarbeidet etter kommuneloven § 20-2, er det bare kontrollutvalget i vertskommunen som kan utføre forvaltningsrevisjon. Dette gjelder bl.a. NAV, barnevern og voksenopplæringen. Det er en høy risiko for at det ikke er god nok styring, oppfølging og evaluering av kommunens vertskommunesamarbeid. Det kan være en utfordring med styring på tvers av myndighetslinjer, og hva som skal prioriteres. NAV kan oppleves som vanskelig å komme i inngripen med, og det er usikkerhet om hva som er kommunens ansvar og hva som er statlig ansvar? Det samme gjelder spesialisthelsetjenesten, og også her der det noen vertskommunesamarbeid. Politisk ledelse stille spørsmål ved hvor langt kommunen må gå for å legge til rette for statlige krav, og hvordan Staten definerer en god samhandling.</p> <p>Mulige innfallsvinkler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan er styring, oppfølging og evaluering av kommunens vertskommunesamarbeid? • Ytes tjenester og informasjon i samsvar med inngåtte avtaler med samarbeidskommunene? • Er samarbeidsavtalene godt og hensiktsmessig utformet? • Gir det etablerte systemet for rapportering et godt informasjonsgrunnlag for politisk styring og kontroll i samarbeidskommunene med tjenestene utført i vertskommunesamarbeidet? • Er det avklarte rutiner og ansvarsforhold for styring på tvers av myndighetslinjer? • Er det avklarte rutiner og ansvarsforhold for prioriteringer innen tjenestene? • Fungerer samarbeidet med andre fagmiljøer tilfredsstillende i vertskommunesamarbeid?
<p>4. Kommunens arbeid med å rekruttere, beholde og videreutvikle nødvendig kompetanse</p>	<p>Det er en risiko knyttet til hvordan arbeider kommunen med å rekruttere, beholde og videreutvikle nødvendig kompetanse. Det er utfordringer med å rekruttere personer med rett kompetanse i vikariat og faste stillinger innen noen områder. Dette kan være særlig utfordring innen helsesektoren. Det bør jobbes mer med å beholde nødvendig kompetanse.</p> <p>Sykefraværet er økende, og det er en risiko knyttet til hvordan kommunen forebygger og følger opp sykefravær blant sine ansatte.</p> <p>Det er en bekymring knyttet til manglende rutiner for opplæring</p>

Prioritert område/selskap	Forslag til tema/vinkling/innretning
	<p>av nyansatte, og dette kan sees i sammenheng med mangel på styring og overordnede dokumenter.</p> <p>På personalseiden kommer det frem at vold, trusler og truende og sikkerhetssituasjoner er krevende i mange tjenester. Det er et spørsmål om hva som er akseptabel restrisiko for ansatte? Hvilke risikoer kan løpes?</p> <p>Noen av de tillitsvalgte melder at det er flere eksempler på at §3-1 i Hovedavtalen ikke følges, det vil si at arbeidsgiver ikke involverer tillitsvalgte i tilstrekkelig grad.</p> <p>Skolen melder at kravet til master i utdanningen kan true den samlede kompetansen på hvert enkelt sted, siden det blir flere med «smale kompetanseområder».</p> <p>Mulige innfallsvinkler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har kommunen en tydelig rolle- og ansvarsfordeling tilknyttet personalforvaltningen, og blir denne fulgt? • Hvordan jobber kommunen med å rekruttere, beholde og videreutvikle nødvendig kompetanse? • Hvordan jobbes det med å bruke og videreutvikle den kompetansen de ansatte har? • Hvordan legges det til rette for omstilling? • Har kommunen formålstjenlige system og rutiner tilknyttet utvikling av kompetanse? • Hvor god oversikt har kommunen over bruk av overtid/sykevikarer/ vikarer o.l. ifm. fravær? • Har kommunen et system som sikrer at regelverk tilknyttet innleie av arbeidskraft blir etterlevd? • Hvordan følges sykefravær opp? • Har kommunen etablert tilstrekkelig beredskap for vold og trusler overfor ansatte? • Involveres de tillitsvalgte i tilstrekkelig grad utfra Hovedavtalens § 3-1?
<p>5. Kommunens ansvarsområde innen IT-sikkerhet og personvern - avklarte ansvarsnivåer mot Fjellregionen IKT (FARTT)</p>	<p>En revisjonsrapport fra 2023 kommunens samhandling med FARTT i det interkommunale samarbeidet, viste at det er knyttet risiko til om ansvarsområdene mot FARTT er godt nok avklart. I denne revisjonen er det ønskelig å vurdere det som er innen kommunens ansvarsområder. Det gjelder særlig innen sikkerhet og personvern, og er spesielt knyttet til tilgang og avgang av personell.</p> <p>Dette er ulike interesser i det interkommunale samarbeidet, og det kreves at kommunen har gode rutiner for sine krav til prioriteringer. Et eksempel er de mange programmene som skolen bruker, hva som skal prioriteres og hvordan dette skal innføres.</p> <p>Mulige innfallsvinkler kan være:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er det en tydelig rolle- og ansvarsfordeling mellom FARTT og kommunen, og blir dette fulgt?

Prioritert område/selskap	Forslag til tema/vinkling/innretning
	<ul style="list-style-type: none"> • Følger kommunen opp sine ansvarsområder i samarbeidet med FARTT på en slik måte at sikkerhet og personvern ivaretas? • Har kommunene etablert tiltak for å ivareta kravene i personopplysningsloven? • Jobber kommunen med å utvikle en sikkerhetskultur innen digital informasjon blant sien ansatte?
<p>6. Helhetlig styring og overordnede styringsdokumenter</p>	<p>Det er en høy risiko for hvordan kommunen jobber med å tilpasse tjenestestruktur- og nivå slik at kommunen kan møte kommende demografiske endringer. Behovet for helse- og omsorgstjenester er i økning, og ifølge revisjonen bruker kommunen mer enn sammenlignbare kommuner. Revisjonen peker på at det bør gjøres en tilpasning av tjenestenivået i tråd med den demografiske utviklingen. Å innrette riktig dimensjonert tjeneste er krevende.</p> <p>Det er en risiko knyttet til om kommunen arbeider godt nok med å tiltrekke seg nye næringsaktører. Det er behov for å skape nye arbeidsplasser og næringsutvikling som svar på demografisk utvikling</p> <p>Det er en organisatorisk blanding av to- og tre-nivåmodell som gir styringsutfordringer. I tillegg er det mangel på en helhetlig innretning av de overordnede styringsdokumentene.</p> <p>Noen eksempler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det er behov for en digitaliseringsstrategi for å møte digitaliseringsbehovet på en god nok måte. Det er en bekymring for manglende rutiner og systemer i forbindelse med digitaliseringen for å kunne arbeide mer effektivt. • Det ligger ingen strategi til grunn for hvordan kommunen skal ta i bruk kunstig intelligens. • Det mangler en helhetlig tilnærming for utbygging i et bærekraftperspektiv i arealplanene. • Risiko og vesentlighetsvurderingen viser at det er en risiko for at den økonomiske styringen ikke er god nok på alle nivå for å nå innsparingsmål. • Kommunen får større utfordringer som følge av ekstremvær, og det er strengere krav til klima- og miljøplanleggingen. Bærekrafts-målene er nye krav i kommunal sektor. <p>Mulige innretninger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan jobber kommunen for å tilpasse tjenestestrukturen og nivået for å møte de demografiske endringene? • Har kommunen overordnede føringer for hvordan kommunen skal sikre tilstrekkelig kvalitet og effektivitet i ressursstyring og kapasitetsdimensjonering? • Hvordan bruker kommunen KOSTRA-tall i arbeidet med tjenesteutvikling, og legges riktige tall til grunn? • I hvilken grad jobbes det med endring og innovasjon for å tilrettelegge i forhold til fremtidig behov?

Prioritert område/selskap	Forslag til tema/vinkling/innretning
	<ul style="list-style-type: none"> • Er kommunens budsjetter realistiske sett i forhold til utviklingen? • Får kommunestyret en analyse av dagens ressurser (både antall og kompetanse) i forhold til dagens og fremtidens krav og behov? • Får kommunestyret nødvendig og tilstrekkelig informasjon om den økonomiske situasjonen, og er kommunedirektørens innstilling til vedtak dekkende for hvilken oppfølging som må iverksettes? • Nå politiske målsettinger på for de overordnede planene? Eksempelvis miljøstrategier. • Har kommunen tilstrekkelig kompetanse på området?
<p>7. Kommunens tilbud innen psykisk helse og rus, spesielt rettet mot barn og unge</p>	<p>Det er en høy risiko knyttet til hvordan kommunen sikrer et tilfredsstillende tilbud innen psykisk helse og rus, spesielt rettet mot barn og unge.</p> <p>Psykisk helsetjeneste har økning i henvisninger til tjenesten, noe som har ført til mangel på personellressurser. Det er høy turnover i tjenesten, og det kan være en risiko for at lovkrav ikke oppfylles. Når det gjelder psykisk helse og barn/unge, så jobbes det med å utvikle tjenesten. Læringsverdien kan derfor være høyere i slutten av perioden.</p> <p>Samhandling med spesialisthelsetjenesten kan være utfordrende.</p> <p>Mulige innfallsvinkler kan være:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan oppfyller kommunen de lovpålagte oppgavene innen rus og psykiatri og ressurskrevende brukere? • Får barn og unge med særlige tjenestebehov den hjelpen de har krav på, og hvordan fanges de opp? Hvordan tilrettelegges det for de? • Er ressurs situasjonen tilstrekkelig for å møte behovet? • Hvordan er det tverrfaglige samarbeidet de ulike enhetene i kommune på dette området? • Har kommunen en god nok kompetanse innen psykisk helse og rus for rettet mot barn og unge? • Har kommunen en hensiktsmessig organisering, og er tjenestene riktig dimensjonert, for å yte tjenester til barn og unge med særlige behov?
<p>8. Planlegging og prosjektering av investeringsprosjekter</p>	<p>Planlegging og investering av investeringsprosjekter har de siste årene ikke truffet i forhold til kommunestyrets rammer. Det er også en risiko for at anskaffelsene ikke er gode nok i henhold til regelverket. Regelverket for offentlige anskaffelser er komplisert, og det er sannsynlig at det kan oppstå feil. Konsekvensene kan være vesentlige med tanke på blant annet økonomi, omdømme og arbeidshverdagen til ansatte i kommunen. Mulige innfallsvinkler kan være:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bidrar anskaffelser til en effektiv ressursutnyttelse av kommunens midler? • Hvordan kartlegges kommunens behov forut for en anskaffelse?

Prioritert område/selskap	Forslag til tema/vinkling/innretning
	<ul style="list-style-type: none"> • Hvilke rutiner og vurderinger gjøres for at behovet gir best nytte sammenholdt med kostnaden? • Har kommunen nødvendige ressurser og kompetanse knyttet til de kartlegging forut for en anskaffelse? • Har kommunen nødvendige ressurser og kompetanse knyttet til kontraktsoppfølging etter at anskaffelsen er tildelt? • Hvilke rutiner og vurderinger gjøres før ekstern kompetanse innhentes til én eller flere faser i en anskaffelse?

Gjennomførte forvaltningsrevisjoner i perioden 2019-2023

- Forvaltningsrevisjon av Abakus AS, i samarbeid med andre kommuner (2022)
- Forvaltningsrevisjon innenfor vann og avløp (2022)
- Forvaltningsrevisjon IKT-sikkerhet, i samarbeid med andre kommuner (2023)

Plan for eierskapskontroll

Prioritert selskap	Forslag til spørsmål/vinkling/innretning
<p>1. Generell eierskapskontroll for FIAS AS og Midt Hedmark brann- og redning IKS</p>	<p>FIAS AS sikrer viktige avfallsløsninger for kommunene. Det samme gjelder brann- og redningstjenesten som driver med brannforbygging, brannslukking, redning og feiing. Det er viktig at kommunen som eier har gode rutiner for hvordan de utøver sin eierstyring ut fra hva de anser som viktige styringssignaler. Det er også viktig at signaler som kommer til administrasjonen gis til de som utøver eierinteressene.</p> <p>Det fremkommer at det kan være tilfeldige vurderinger for arbeidet med styresammensettingen.</p> <p>Mulige innfallsvinkler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er organiseringen hensiktsmessig for eierstyringen? • Hvordan tas dialogen som kommunedirektøren har med selskapet inn til kommunestyret/ eierrepresentantene? • Hvordan jobber kommunen med å sikre god styresammensetning og rett kompetanse i styrende organ der den har eierskap? • Er formålet med eierskapet tydeliggjort godt nok, og oppdateres det i henhold til ambisjoner i kommunens planer? • Er styringsprinsippene tilstrekkelig forankret hos dagens representanter, og er det gode rutiner for oppæring av eierrepresentanter?
<p>2. Meskano</p>	<p>Meskano AS er en viktig sosialpolitisk aktør, som i tillegg har en ikke ubetydelig økonomisk aktivitet.</p> <p>Mulige innfallsvinkler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har kommunen etablert god kommunikasjon og forankring mellom kommunestyret og eierorganene (eierrepresentantene)? • Hvordan tas dialogen som kommunedirektøren har med selskapet inn til kommunestyret/ eierrepresentantene? • Har kommunen systemer og rutiner som sikrer god sammensetning/nødvendig kompetanse i styret?
<p>3. Fjellregionen IKT IKS</p>	<p>Følger kommunen opp sine eierinteresser i FARTT IKT, og utøves eierskapet i tråd med vedtatt eierskapsmelding og prinsipper for god eierstyring?</p> <p>Mulig innfallsvinkler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er det en eierstyring som bidrar til et effektivt samspill? • Er det en eierstyring som bidrar til at ressursene forvaltes på best mulig måte? • Har kommunen gode nok rutiner for oppfølging av eierskapet? • Hvordan utføres eierstyringen i forhold til ambisjoner i vedtatte planer?

Gjennomførte eierskapskontroller i perioden 2019-2023

- Eierskapskontroll for eierstyring og samfunnsansvar
Gjennomført i selskapene FARTT IKS, FIAS AS og Meskano AS. Denne eierskapskontrollen har vurdert selskapenes rapportering om samfunnsansvar og bærekraft, om det gjøres politiske avklaringer av viktige spørsmål, om hvordan eierstrategien ivaretas og om selskapene oppfyller tjenesteformålene.